

ECTS-fiche

1. Identificatie

Opleiding	Graduaat Orthopedagogie
Module	Systemisch werken 1
Code	F1
Lestijden	40
Studiepunten	nvt
Ingeschatte totale studiebelasting (in uren) ¹	52
Mogelijkheid tot aanvragen vrijstelling	JA
Vereiste aanwezigheid	100%

2. Inhoud

In het eerste hoofdstuk van deze module buigen we ons over de betekenis van het woord 'systeem'. Vanuit enkele basisprincipes van de algemene systeemtheorie wordt het systeemdenken in de hulpverlening voorgesteld. In het tweede hoofdstuk worden onderzoeksresultaten besproken die aantonen dat menselijk gedrag aangeboren, dan wel aangeleerd is. Dit wordt ook wel de 'nature-nurture-discussie' genoemd. Het derde hoofdstuk gaat over de invloed van cultuur op menselijk gedrag. De interculturele communicatie wordt besproken. In het vierde hoofdstuk nemen we een eerder sociologische invalshoek aan bij ons onderzoek naar de structuur van samenlevingen. We buigen ons ook over hulpverlening aan de minst geprivilegieerde groep in de samenleving: armen.

¹ De totale studiebelasting hangt af van de kennis, inzet en ervaring van de student. De ingeschatte totale studiebelasting geeft een gemiddelde weer en wordt uitgedrukt in uren van 50 minuten. Het omvat de lesmomenten, de verwerkings- en voorbereidingstijd en de evaluatiemomenten.

<i>Algemene inhoud</i>	<p>Hoofdstuk 1: <i>Wat is systemisch werken?</i> Hoofdstuk 2: <i>nature-nurture</i> Hoofdstuk 3: <i>Cultuur en interculturele communicatie</i> Hoofdstuk 4: <i>Structuur en sociale stratificatie</i></p>
<i>Theoretische modellen</i>	<p><i>De algemene systeemtheorie</i> <i>Het systeemdenken in de hulpverlening</i> <i>Culturele verschillen: individuele en groepsgerichte culturen</i> <i>Culturele verschillen: de theorie van Hofstede</i> <i>Armoede: sociale mobiliteit</i> <i>Armoede: psychische aspecten</i></p>
<i>Methodisch handelen</i>	<p><i>Hulpverlening aan etnisch-culturele minderheden met wantrouwen t.o.v. hulpverlening</i> <i>Hulpverlening aan (kans)armen</i></p>

3. Draagt bij tot volgende competenties

Algemene competenties:

- Kritische zin (3)
- Empathie (3)
- Respect (2)
- Denk-, leer- en redeneervermogen (1)
- Oordeelsvorming (3)

Beroepsspecifieke competenties:

- Orthopedagogisch begeleider (2)
- Organisator/ondersteuner van processen mbt wonen, leren, werken en vrije tijd (1)
- Preventiewerker (2)

4. Doelstellingen

- Processen herkennen die zich bij de cliënt, het cliëntsysteem en de hulpverlening voordoen. (wat is systemisch werken, nature-nurture, cultuur)
- Processen hanteren die zich bij de cliënt, het cliëntsysteem en de hulpverlening voordoen. (cultuur, structuur)
- De invloed van cultuurverschillen herkennen. (cultuur)
- In eenvoudige situaties het proces inschatten waarin de voorgeschiedenis, de huidige interactie- en beïnvloedingspatronen en het perspectief voor de hulpvrager een plaats hebben. (wat is systemisch werken, cultuur, structuur)
- Maatschappelijke factoren die de problemen van de cliënt beïnvloeden, analyseren. (nature-nurture, cultuur, structuur)
- De relatie met de betrokkenen op een positieve manier in stand houden bij toevallige contacten met het ruimere milieu van de cliënt. (wat is systemisch werken, cultuur, structuur)

- Relevante informatie doorgeven aan vertegenwoordigers van de cliënt en/of verwijzer in eenvoudige situaties. (cultuur, structuur)
- Beschikken over een functionele openheid en participeren aan informatie-uitwisseling. (cultuur, structuur)

5. Werkvormen

Instructievormen: doceren, vertellen

Interactievormen: onderwijsgesprek, discussie

Spelvormen: rollenspel, simulatiespel

Opdrachtsvormen: groepswork, practicum

6. Leermiddelen

- Cursusmateriaal: cursus
- Elektronische leeromgeving
- Literatuurlijst (verplicht)
 - cursus
- Literatuurlijst (aanbevolen)
 - Blom, S. (2000). Het effect van yoghurt. In: Het onderwijsblad, 1-7-2000, nummer 13.
<http://www.aob.nl/hobarchief/resultaat/0,ArtikelID,1153,00.asp>
 - Corveleyn, J. (2000), Kansarmoede door een andere bril bekeken. Caleidoscoop, 12:6,4. http://www.clb-net.be/caleidoscoop/inhouden/inhouden12/art12_6_04.html
 - Driessens, K. (2003). Hoofdstuk 3. Een zoektocht naar succesvolle hulpverleningsrelaties met (generatie)arme gezinnen. In: Vranken, J., De Boyser, K. & Dierckx, D. (red.), Armoede & sociale uitsluiting. Jaarboek 2003. Leuven: Acco.
 - Hanser, Hartwig (2006), Geen kwestie van Opvoeding. In: Lampo, Leen (red.), Special Psyche en Brein, nr. 3. Scientific American Mind, Gehirn&Geist en Eos-magazine, Uitgeverij Cascade, Antwerpen.
 - Hofstede, G. (2000). Allemaal andersdenkenden. Omgaan met cultuurverschillen. Amsterdam: Uitgeverij Contact.
 - Mertens, M. & Vandebroek, E. (2003). Systeemgerichte methoden in de hulpverlening. Een initiatie in het omgaan met mensen en hun netwerken. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.
 - Peeters, B. (1999), Psychologische aspecten van armoede en sociale uitsluiting. In: Vranken, J., Geldof, D. & Van Menxel, G.

(red.), Armoede & Sociale Uitsluiting. Jaarboek 1999, p. 162-165. Leuven/Amersfoort: Acco.

- Vanhee, L., Laporte, K., Corveleyn, J. (2001). Kansarmoede en opvoeding: wat de ouders erover denken. Mogelijkheden en moeilijkheden in het opvoedingsproces bij kansarme gezinnen. Leuven/Apeldoorn: Garant.
- Vranken, J., De Boyser, K. & Dierckx, D. (red.) (2003). Armoede & sociale uitsluiting. Jaarboek 2003. Leuven: Acco.
- Vranken, J., De Boyser, K., Geldof, D. & Van Menxel, G. (red.) (2002). Armoede & sociale uitsluiting. Jaarboek 2002. Leuven: Acco.
- Wouters, Martine (2004). Wolfskinderen.
<http://www.pedagogiek.net/content/artikel.php?contentID=983&subname=Opvoeding§ieNR=1&&rubriekID=2>
- Zevenbergen, Hilde. Veel culturen, één zorg. Uitgeverij Nelissen, Soest, 2004, 2de druk.

7. Evaluatie

De evaluatie in eerste zitting bestaat uit de volgende onderdelen:

1. schriftelijke opdracht: *30% van de punten*;
2. presentatie over de opdracht: *20% van de punten*;
3. examen: *50% van de punten*.

Elk van deze onderdelen wordt in meer detail beschreven in het evaluatiecontract.

8. Gecombineerd onderwijs / zelfstudie opdrachten

Geen gecombineerd onderwijs, niet van toepassing

9. Laatste wijziging

30/06/2014